

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo

Spirens., 1660

9. An juramentum suppletorium in causis criminalibus locum habeat? an si pejeratum sit, causa retractari possit? quae pejerantis poenae? quo tempore juramentum deferendum? an post conclusionem in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

& pro quo maior est præsumptio veritatis quàm pro reo, modo ut dictum, Actor non minus quàm semiplenè probaverit, aliàs locum habet regula *L. qui accusare C. de edendo. Actore non probante reus absolvitur*, aut ad summum in casu quo actor minus quàm semiplenam fidem fecerit, reo juramentum præstandum erit, ad purgandum adversus se conceptam suspicionem, ut habetur toto *tit. de purg. Can.* Sed non propterea licebit reo juramentum, sic delatum, referre. *cap. fin. h. t. v. famosa.* quia cum juramentum actoris tantum semiplenè probet, non efficeret cum prioribus probationibus minus quàm semiplenis plenam probationem, ut bene & doctè Panor. Sed quid si re fideq; pares sint, utri deferre debet iudex iusjurandum? Respondeo reo potius quàm actori, quia proniores esse debemus ad liberandum quàm ad condemnandum. *L. favorabiliores. 125. ff. de R. I.*

9. Porrò proficit iusjurandum supplementarium quacunque in causa deferatur, quæcunq; sit actio, in rem, in personam, in factum, pœnalis, præjudicialis, aut quæ

visalia; quia in *L. bonæ fidei. 3. h. t.* habetur
 sic: *In bonæ fidei contractibus, nec non in cæteris*
causis inopia probationum per Iudicem jureju-
rando causa cognita res decidi oportere: in ci-
 vilibus scilicet causis, non autem crimina-
 libus criminaliter intentatis, instituta sci-
 licet actione ad publicam vindictam: Di-
 co *criminaliter intentatis:* quia de crimine,
 si civiliter agatur instituta scilicet actione
 ad utilitatem privatam locus est juramen-
 to suppletorio: ut proinde ita interpre-
 temur *L. 3. ff. de jurejur. & cap. ult. eod:* ut
 de causa criminali civiliter intentata in-
 telligantur: id quod significat verbum
 actionis utroq; in loco usurpatum, nempe
incit: L. 3. pænali actione & in cit. cap. pen. fa-
mosa actione; ubi enim criminaliter agi-
 tur, dicitur potius accusatio quam actio.
L. 7. de crimine. C. ad L. Cornel: de fals: & fa-
 nè in causis criminalibus ita servatur, ut
 siquidem reus sit confessus vel convictus,
 condemnetur. *L. qui sententiam. C. de pænis.*
 Ad illud *L. in bonæ fidei* nempe *& in cæteris*
causis. de causis pecuniariis intelligenda
 non dubito. Sed quid si causa sit matri-
 monialis? non refert: nam præjudicialis
 hæc

hæc est actio, quâ quæritur maritus quis sit nec ne, uxor, sponsus, sponsa sit nec ne, vide L. 2. ff. de sponsal: quàm tamen rectè temperant doctrinam, ut affirmanti matrimonium contractum deferatur, non neganti: iniquissimum enim foret, si negans jurasset, sanctissimum vinculum pretextu jurisjurandi dissolvi, *cap. Lator de sent: & rejud: Covar: p. 1. de spons: n. 25.* An si peieratum sit causa retractari possit? Dico siue voluntario siue necessario juramento causa decisa sit; retractari non potest pretextu perjurii. L. 1. C. h. tit. L. admovendi 31. ff. eod: nisi in ipsa delatione conventum sit, ut si pateret peieratum esse, causa retractetur. Donel: in L. 1. C. de jurjurand: aut legatarius deferente hærede juraverit, sibi quid relictum, postea patuerit relictum nihil esse. L. ult: C. v. g. hæres petebat à te 100. tamquam à defuncto credita: jurasti credita non esse; postea prolato Chirographo patet credidisse esse; vel contra jurasti te credidisse patri meo 100. postea reperta apocha patet soluta esse, causa retractari potest. Similiter cum minor detulit & captus est, L. 9.

§. si minor: ff. eod: denique cum juratum est
 in fraudem creditorum. eadem L. 9. § sed
 & si quis. Ceterum causa, jurejurando à Ju-
 dice delato, decisa, faciliùs retractatur, ut
 si quis nova instrumenta reperisse se di-
 cat, quibus nunc solis ufurus sit, L. admo-
 nendi. Cuiac: 18. observat: 35 Ratio eius rei,
 cur faciliùs iudiciale, difficilius volunta-
 rium retractetur, est: quod voluntario
 conventio inest, quâ id agitur, ut sive ri-
 tè juratum, sive peieratum fuerit à lite &
 controversia discedatur: Judiciali nulla
 huiusmodi conventio inest. Voluntari-
 um duo continet: Religionem & con-
 ventionem. Iudiciale religionem tantùm
 L. 1. L. 25. ff. eod: 10. Cùm verò retracta-
 tur iuramentum id ipso jure fit ante om-
 nem iudicis sententiam, quemadmodum
 accidit cum sententia lata est ex falsis in-
 strumentis. L. 1. 2. 3. Cod. si ex falsis instr: ex
 falsis allegationibus. L. si prator 75. ff. de iud:
 L. 1. 2. 3. C. si fals: alleg: tut. excus: sit ex fal-
 sis testimoniis. L. Divus 33. ff. de iud: Cuiac:
 in para. C. si ex fals: instr: Si peieratum fueri,
 impunè id est peieranti? A S S E R O: ordi-
 naria perjurii pœna nulla est, contempta
 enim

enim religio satis DEUM ultorem habet
 L. 2. C. ad L. Iul: majestatis. Vindicatur ta-
 men extra ordinem. L. 33. §. ult: de jurejur:
 ex quo sequitur juramentum deferri non
 posse, ille enim teste August. qui homines
 provocat ad jurandum sciens peieraturum vi-
 cit homicidam: quia homicida corpus occisurum
 est, ille animam imò duas animas, & eius quem
 jurare provocavit & suam, & subdit: Scire-
 rum esse, quod dicis, & falsum esse, quod illi-
 cit, jurare compellis? ecce jurat, ecce peierat-
 ce perit. Tu quid invenisti imò & tu perijisti, quia
 de illius morte te satiare voluisti, ita tex. in
 ille qui hominem. 22. q. 5.

II. Utilis ad rem nostram quaestio est,
 quo tempore hujusmodi juramentum
 deferendum sit, utrum nempe post con-
 clusionem in causa peti à litigatoribus
 possit, & à Judice deferri, si ante conclu-
 sionem in causa petitum non fuerit. A-
 SENTIMUR Salic: ad Leg. bona fidei. C. de
 reb: cred: non quidem eo argumento mo-
 ti, quod ipse sumit ex L. generaliter C. de re-
 bus cred: & jurejur: quia non deciditur ea
 lege juramentum peti posse ut deferatur
 post conclusionem in causa, sed deciditur
 eate

eâ lege, siue initio causæ offeratur iuramentum, siue in medio, siue in fine, illud esse ab eo subeundum, cui est delatum, ne si fortè moriatur, hæres, qui jurare non potest, ea probatione destituatur.

Movemur ergo altero argumento, quo ipse utitur, nempe ante conclusionem in causa, neq; litigatores neq; iudices scire posse, utrum iuramento suppletorio opus sit: quando & post publicatas attestatio- nes usque ad conclusionem in causa multa produci possunt. Deindè quod omni tempore litigatori liceat Iudicis officium implorare, ut id decernat, quod æquitatis ratio postulat. Atqui æquitatis ratio petit, ut in dubiis causis inopia probationum causa iurejurando delato decidatur, ut patet ex cit. *L. bonæ fidei, & cap. ult. h. t.* ergo nihil opponitur, cur omni tempore litigator id petere non possit. Deniq; movemur ex eo quod habetur in *cap. cum Ioannes. de fide instrum: in seq: ver.* Non obstante, quod interrogatio à Iudice facta fuerit, postquam à partibus extitit in causa conclusum cum Iudex usq; ad prolationem sententiæ universa rimari debeat, & possit interrogare de factis

M

quo-

quoties dubitationis aliquid occurrit. Atque
 his patet robur sententiæ nostræ, quam
 etiam tuetur Gail: asserens in ipsa Impe-
 riali Camera eam esse receptam commu-
 niter. Fateor quidem post conclusionem
 in causa non esse amplius locum proba-
 tionibus, si agatur de probationibus tes-
 tium, vel instrumentorum, sed quom-
 nens Judex jurejurando causam decidere
 possit nihil impedire potest conclusio in
 causa, neq; enim hæc est probatio litig-
 toris, sed Judicis potius ad veritatem in-
 dagandam provisio.

TITULUS XV.

DE PRÆSUMPTIONIBVS.

CASUS.

VENIT ad Ioannem Caroli IV. Pa-
 trem, qui diceret; si præmium
 aliquod statuatur, se sublaturum ve-
 neno Henricum Carinthiæ Ducem
 cui de Regno Bohemiæ fuit cum lo-
 anne contentio. Quid Ioannes
 me, inquit, inscio Henricum inter-
 em